SAKU VALLAVALITSUS

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

info@mkm.ee

Teie 31.08.2026 nr 13-2/2957-1

Meie 08.10.2026 nr 7-7/1892-2

Vastuväide avalikul väljapanekul olevale Harju maakonnaplaneeringu maavarade teemaplaneeringule

Olete saatnud kirja, milles teatate Harju maakonna maavarade teemaplaneeringu avalikust väljapanekust. Saku Vallavolikogu ei kooskõlastanud Harju maakonnaplaneeringu maavarade teemaplaneeringut (edaspidi teemaplaneering). Peamiseks vastuoluks jäi Männiku 3 ala riigi huviga alaks määramine.

Olete oma viimases vastuskirjas lõpetuseks teada andnud, et Saku Vallavolikogu otsuses esitatud põhjendused (nt vajadus on kogu ala hõlmava hüdrogeoloogilise kompleksuuringu järele, rohevõrgustiku toimimine, rekreatiivsete alade säilimine) on olulised sisulised kaalutlused, kuid need ei viita otseselt vastuolule kehtiva õigusaktiga, üleriigilise planeeringuga ega riigi eriplaneeringuga. Seetõttu loete teemaplaneeringu ja KSH aruande eelnõu planeerimisseaduse § 65 lg 3 alusel Saku valla poolt kooskõlastatuks.

Saku Vallavolikogu jättis oma 16.10.2025. a otsusega nr 39 teemaplaneeringu kooskõlastamata ning Saku Vallavalitsus kordas oma vastuseisu 21.04.2026. a kirjas nr 7-7/1978-5. Kuigi ministeerium luges planeeringu kooskõlastatuks ei tähenda see valla nõusolekut. Männiku 3 ala osas ei ole kokkuleppele jõutud ning valla seisukoht ei ole muutunud.

Tallinna-Saku liivamaardlas on juba mitmeid aastakümneid ulatuslikud töötavad karjäärialad, mille mõjusid on kohalikud elanikud sedavõrd kaua pidanud taluma (eelkõige tolm ja liiv Tallinna-Saku teel, sh kergliiklusteel, liikluskoormus ning samuti visuaalne reostus ja olemasolevate puhkealade rikkumine). Vald ei pea võimalikuks peale olemasolevate töötavate karjääride ala kõrval järjest uute metsade kasutuselevõttu. Kaevandamise laienemisel peab olema piir ning Saku valla jaoks on selleks Tallinna ringtee ja Tallinna–Saku tee. Seni on kaevandamine toimunud Tallinna–Saku teest ida pool. Me ei nõustu, et see laieneks ka lääne poole ning peamine sissesõit Sakku kujuneks mõlemalt poolt teed karjääridega ümbritsetud tööstusliku ilmega alaks.

Teemaplaneeringus välja toodud Männiku 3 ala on rohevõrgustikku kuuluv mets, mida Saku aleviku, Tammemäe ja Männiku küla elanikud kasutavad jalutamiseks, sportimiseks ja puhkamiseks. Selle säilitamine on oluline nii looduskeskkonna kui ka kohalike elanike heaolu

Juubelitammede tee 15
Saku 75501
HARJUMAA

Telefon 671 2431

Reg nr 75019738
www.sakuvald.ee
E-post: saku@sakuvald.ee

jaoks. Kaevandamisele on vastuseisu väljendanud ka konkreetselt sealse piirkonna elanikud, kelle igapäevaelu ja liikumisvõimalusi kavandatav kaevandamine pikaks ajaks mõjutaks. Suhtlus kohalikega on viimasel ajal veelgi tihenenud ja kohalikud tunnevad põhjendatult suurt muret oma eluolude rikkumise osas.

Kuna Männiku 3 alalt materjali väljaveoks puudub hea alternatiiv lõunasuunalisele teele, kattuks kallurite liikumistee elanike igapäevase kooli- ja tööteega. Juba praegu on tipptunnil eelkõige Tallinna poole pööramine väga keeruline. Lisanduv kalluriliiklus raskendaks seda veelgi ning suurendaks liiklusohtu. Eriti puudutaks see kohe kodu külje all karjääri väljaveoteel kooli liikuvaid lapsi ning teisi jalakäijaid ja jalgrattureid. Valla hinnangul ei ole põhjendatud suunata täiendavat raskeveoliiklust teele, kus elanike ohutu ja sujuv liiklemine on juba praegu raskendatud. Uue ala kavandamisel tuleb hinnata, mida tähendab selle lisandumine elanikele koos olemasolevate karjääride, liikluse ja muu tegevusega. Ka juhul, kui iga tegevus eraldi vastab kehtestatud nõuetele, võivad müra, tolm, raskeveokite liiklus ja puhkealade vähenemine üheskoos elukeskkonda oluliselt halvendada.

Kohalike elanike jaoks on oluline ka kindlus, et kaevandamine ei laiene järjest nende kodudele ja puhkealadele lähemale. Tallinna-Saku tee jätmine kaevandamise piiriks annab selge arusaama, milline osa piirkonnast jääb metsaks. Kui kaevandamiseks avatakse ka läänepoole jääv ala, kaob see piir ning suureneb ebakindlus ülejäänud koduümbruse tuleviku suhtes.

Maavarade kasutamisest saadav kasu on kahtlemata oluline, kuid metsa kadumine ja kaevandamisega kaasnevad häiringud jäävad eelkõige kohalike elanike kanda ja Saku valla lahendada. Laiema piirkonna toormevajaduse rahuldamist ei saa jätta lõputult ühe omavalitsuse ja selle elanike koormaks. Saku vald on liiva kaevandamisse juba aastakümneid panustanud ning uute kaevandamisalade kavandamisel tuleb arvestada ka senise koormuse ja panusega. Ka riigi varustuskindluse tagamisel peab tõmbama piiri, millest edasi seatakse esikohale kohaliku omavalitsuse taluvuspiir ja õigus seista oma elanike ja nende kodukoha ning keskkonna eest. Riigi ülesanne on otsida alternatiivseid kohti või leida säästlikum ressursikasutus. Hetkel rõhutavad kaevandajad, et suurim osa liivast läheb riiklikele taristuobjektidele. Selle asemel, et keskenduda üksnes uute karjäärialade leidmisele, tuleb riiklike taristuobjektide kavandamisel otsida ka ressursisäästlikumaid ehituslahendusi, suurendada olemasolevate materjalide korduskasutust ning kasutada sobivuse korral ringlussevõetud ehitusmaterjale, et vähendada vajadust uue kaevandatava liiva järele. Nii saame vähendada uue toorme vajadust ning säilitada ühtlasi metsi ja looduslikke alasid, mille väärtus ei piirdu ainult nende all oleva maavaraga.

Liiv on taastumatu loodusvara, mille kasutamisel tuleb arvestada ka järgmiste põlvkondade vajadustega. Praegune ehitusmaht ja nõudlus ei saa olla ainsad põhjused järjest uute karjäärialade avamiseks. Osa liivavarust tuleb hoida tulevikuks ning senisest rohkem otsida võimalusi, kuidas ehitada väiksema materjalikuluga ja kasutada uuesti juba olemasolevaid ehitusmaterjale.

Kokkuvõtvalt toome välja, et planeeringusse lisatud leevendusmeetmed ei lahenda valla peamist vastuväidet (Männiku 3 ala osas). Tingimus, et enne Männiku 3 kasutuselevõttu peab Männiku 2 alal ja sellest lõuna poole jäävatel kaevandamislubadega kaetud aladel olema 50% pindalast ammendatud ja korrastatud, ei lükka sisuliselt isegi uue ala avamist edasi, sest menetlused saavad edasi liikuda. Samuti ei asenda teisel pool teed karjääride korrastamine elanike jaoks olemasolevat kodulähedast metsa.

Saku vald mõistab, et riigi jaoks on oluline tagada maavarade varustuskindlus, kuid selle kõrval tuleb arvestada Saku vallas toimuva senise kaevandamiskoormusega ja kohaliku elukeskkonna säilitamisega. Üldised leevendusmeetmed ja viited tulevastele loamenetlustele ei ole selleks piisavad.

Lähtudes eeltoodust ei nõustu Saku vald avalikul väljapanekul oleva Harju maakonnaplaneeringu maavarade teemaplaneeringuga ja rõhutame, et Männiku 3 ala tuleb riigi huviga alade hulgast välja jätta. Tallinna-Saku teest läände jääv mets peab säilima loodusliku ja elanikele kasutatava puhkealana.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Marti Rehemaa
vallavanem

Maigi Tenisson,
671 2421 maigi.tenisson@sakuvald.ee